

Toimialan riskit ja hallinnan
suunnitelma 2025

Päivitetty johtoryhmässä
4.12.2024

Riski	Kuvaus	Hallintakeinot ja toimenpiteet kaupunki	Hallintakeinot ja toimenpiteet KRP	Aikataulu	Vastuuhenkilö	Raportointi
Kaupungin yhteiset merkittävät riskit						
Julkisen talouden tila jatkuu erittäin heikkona	Kustannusten nousu, työttömyyden lisääntyminen, valtionosuuksien leikkaukset ja te-uudistus vaikuttavat kaupungin talouteen monella tapaa. Samaan aikaan sopeuttamistoimet heikentävät kaupungin valmiutta kasvun edellytysten luomiseksi ja palvelutarpeen mahdolliseen kasvuun vastaamiseksi. Riskin realisoituminen voi vaikeuttaa strategian tavoitteiden saavuttamista, palvelujen tason ylläpitoa ja palvelutarpeen arviointia. Myös maineriski voi realisoitua suhteessa työnantajamaineeseen, yritysten sijoittumiseen ja kaupunkikehitykseen.	Riskiä voidaan hallita etupainotteisilla talouden sopeuttamistoimilla, lainasalkun korkosuojuuksilla, aktiivisella edunvalvonnalla etenkin kuntien rahoitusjärjestelmäuudistukseen liittyen ja vaikuttavalla ulkoisella ja sisäisellä viestinnällä. Tiedolla johtamisen mahdollisuuksia tulee kehittää ja saatavilla olevaa tietoa tulee hyödyntää aktiivisesti palveluiden johtamisessa ja ennakoinnissa. Prosessien ja niiden kuvausten tulee olla kunnossa, jotta toimintaa voidaan skaalata ja reagoida esim. nopeammin muuttuviin palvelutarpeisiin ja jotta rajapinnat muiden toimijoiden välillä toimivat saumattomasti. Kasvun edellytyksiä pidetään yllä panostamalla järkeviin kasvuinvestointeihin huomioiden kuitenkin investointien pitäminen kaupungin talouden kannalta kestävällä tasolla (kaavoitus, tontin myynti ja markkinointi, kaupungin oma talonrakentaminen ja investoinnit).	Seurataan ja ennakoidaan talouden kehitystä. Huolehditaan hankintasopimusten joustavuudesta talouden suhdanteen suhteen. Sopeutetaan palvelutaso talouden vaatimuksiin. Ulkopuolisten rahoitusmahdollisuuksien tehokas käyttö. Huolehditaan kasvun edellytysten mahdollistamisesta strategian mukaisesti.	Jatkuva	Palvelujohtajat ja esihenkilöt	Tilinpäätös osavuosikatsaukset ja kuukausiraportit.
Yhteisten prosessien toimimattomuus ja tehottomuus vaarantaa tavoitteiden saavuttamisen ja lisää henkilöstön kuormitusta	Yhteisten prosessien toimivuus voi vaarantua, jos kehittämistä joudutaan tekemään liian lyhytjänteisesti, prosessit ovat liian henkilöön sidottuja, yhteisiä prosesseja ei osata hyödyntää tai niitä ei tunneta, prosessit eivät toimi parhaalla tavalla tai sitoutuminen yhdessä sovittuihin toimintamalleihin ja yhdessä kehittämiseen on heikkoa. Ulkoistettujen tukipalvelujen mahdolliset ongelmat heijastuvat kaikkeen kaupungin toimintaan. Prosessien toimimattomuus voi heikentää henkilöstön pitovoimaa ja johtaa avainhenkilöiden menettämiseen.	Riskiä voidaan hallita kaupunkitasoisella priorisoinnilla käytettävissä olevien resurssien mukaisesti ja pitkän tähtäimen suunnittelulla ja johtamisella. Yhteiset prosessit ja tukipalvelut ovat ennen kaikkea kumppanuutta toimialojen ja palveluiden kanssa yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Kumppanuus edellyttää vuoropuhelua toimialojen, prosessien ja johdon välillä, selkeää viestintää oman palvelualueen tehtävistä ja yhteistä vuosisuunnittelua. Apuna voidaan hyödyntää palvelumuotoilua, digitalisaatiota ja yhteistä vuosikelloa. Onnistuminen edellyttää yhdessä kehittämistä, luottamusta, sitoutumista ja yhteistä tahtotilaa. Palveluostoissa onnistuminen edellyttää jatkuvaa sopimuseurainta, arviointia, oman toiminnan organisointia ja sitoutumista yhteistyöhön sopimuskomppanin kanssa. Esihenkilöt ovat avainasemassa tavoitteiden viestinnässä ja prosessien toteuttamisessa. Esihenkilöille tulee antaa riittävä tuki ja mahdollisuus osaamisen ylläpitoon tehtävässä onnistumiseksi. Toimenpiteiden täsmällisen kohdistamisen tueksi täytetään sisäisen valvonnan itsearvioinnin lomake palvelualueetasolla.	Tunnistetaan eritasoiset kehittämisen tarpeet ja toteutetaan kehittämisen kaupunkitasoista, toimialatasoista sekä yksikkötasoista toimintaa tarkoituksenmukaisesti. Selvitetään kehittämisen roolitus. Varmistetaan, että substanssinäkökulma on viestitty ymmärrettävästi ja että toimalan yhteyspinnat yhteisiin prosesseihin ovat selkeät. Vahvistetaan riittävän aikaista osallistumista kumppaneiden (Hyvaks, Alva, Monetra) toimialaan vaikuttaviin prosesseihin.	Jatkuva	Palvelujohtajat ja esihenkilöt	Tilinpäätös, osavuosikatsaukset ja kuukausiraportit

Epävakaa turvallisuusympäristö	Sodan jatkuessa Euroopassa ja Euroopan ulkopuolisen turvallisuusympäristön kiristytessä Suomeen heijastuu edelleen turvallisuusuuhkia ja lisää epävakautta, erityisesti hybridi vaikuttaminen on mahdollista. Yhteiskunnan polarisaatio on kasvamassa. Ääriryhmien ja väestöryhmien välisestä liikehännästä ja väkivallasta sekä nuorten pahoinvoinnin lisääntymisestä näkyy merkkejä. Asiakkaiden elämäntilanteiden heikentyminen saattaa lisätä arvaamatonta käytöstä ja siten myös asiakas- ja työturvallisuusuuhkia. Turvallisuus voi olla asukkailla merkittävä pito- ja vetovoimatekijä. Uuden pandemian mahdollisuutta ei voi poissulkea. Kaupungin palvelut pitää pystyä tuottamaan kaikissa olosuhteissa.	Riskiä voi hallita ajankohtaiseen tilannekuvaan perustuvalla turvallisuusjohtamisella osana arkea, edistämällä hyviä väestösuhteita kaikessa toiminnassa, tiiviillä turvallisuusyhteistyöllä hyvinvointialueen ja viranomaisten kanssa sekä vahvistamalla turvallisuustoimijuutta palveluissa ja työyhteisöissä harjoittelemalla ja koulutuksilla. On tärkeää tunnistaa hiljaiset signaalit ja käydä jatkuvaa vuoropuhelua toimialojen välillä. Vaikuttamalla juurisyihin monialaisella hyvinvointityöllä, voidaan ennaltaehkäistä rikollisuuden ja väkivaltaisten ilmiöiden kasvua paikallisesti. Geopoliittisen turvallisuusympäristön uhiin varautumista tulee jatkaa parantamalla kriittisten palveluiden toimipaikkakohtaista varautumista ja vahvistamalla hybridi vaikuttamisen tunnistamista. Sähkökatkoihin tulee edelleen varautua osana hybridi vaikuttamista.	KRPn valmiussuunnittelua energiatuotannon häiriötilanteisiin tarkennetaan. Erityisesti hybridi vaikuttamisen ja tietoliikenneloukkausten osalta kehitetään valmiutta. Valmiussuunnitelmat pidetään ajantasalla ja niitä harjoitellaan. Kouluttaudutaan tunnistamaan oman tehtävän riskit nykyisessä turvallisuustilanteessa. Huolehditaan segrekaatiokehityksen ehkäisemisestä. Jatketaan säännöllistä viranomaisyhteistyötä ja osallistutaan yhteisharjoituksiin. Paikka-, kartta- ja rakennustiedon sekä muun kriittisen tiedon osalta tehdään saatavuustarkastelut ja jatketaan esimerkiksi tiedonsaannin rajoittamista riskiarvioiden pohjalta.	Jatkuva	Palvelujohtajat ja esihenkilöt	Tilinpäätös ja osavuositarkastukset
Toimialan merkittävimmät riskit (ed. lisäksi)						
Talouden toteutuminen	Talouden toteutumiseen on tunnistettu merkittäviä riskejä; sää, rakentamisen matalasuhtanne, kysynnän ennakoimaton vaihtelu, merkittävät hankintahintojen korotukset ja valtionosuuksien ennakoimattomat muutokset		Kaupungin yhteisen talouskohdan toimenpiteiden lisäksi tiedolla johtamisen parantaminen, palveluiden digitalisointi ja palveluprosessien tehostaminen ja tarjottavien palveluiden priorisointi lakisääteisin.	Jatkuva	Palvelujohtajat	Tilinpäätös ja osavuositarkastukset
Kaava- ja muut päätösvalitukset	Valitukset ja päätösprosessien pitkittyminen hidastavat hankkeita, haittaavat elinkeinoelämää ja vähentävät kaupungin tuloja		Osallistaminen, asiantunteva päätösvalmistelu ja sidosryhmäjohtamisen kehittäminen, lainsäädäntöön vaikuttaminen.	Jatkuva	Palvelujohtajat	Tilinpäätös ja osavuositarkastukset
Rakennetun infran rapautuminen	Rakennettu ympäristö kuuluu ja se vaatii kunnossapitotoimia. Pienentyvä rahoitus kasvattaa korjausvelkaa.		KOVE (korjausvelka)-seuranta ja tarkoituksenmukaisesti suunniteltu toimenpideohjelma	Jatkuva	Kaupungininsinööri	KOVE-seuranta
Henkilöstön saatavuus, riittävyys ja vaihtuvuus	Henkilöstömuutokset ja vajaukset lisäävät kuormittuneisuutta ja vaikeuttavat perustehtävän toteuttamista		Oppilaitosyhteistyö, näkyvyys alan rekrytointitilaisuuksissa, osaamisen kehittäminen ja työnantajaimagosta huolehtiminen.	Jatkuva	Palvelujohtajat	Tilinpäätös ja osavuositarkastukset
Tavoitteiden ja resurssien kohtaamattomuus	Toimialan resurssit ovat pienentyneet merkittävästi viime vuosina. Samaan aikaan eri sidosryhmien vaatimukset toteutettaville tavoitteille ovat kasvaneet. Riskinä on työssä jaksamisen ja imago haitan ongelmat.		Strategiatyön yhteydessä huolehditaan tavoitteiden realistisuudesta, tehtävien priorisoinnista ja valittuihin tehtäviin keskittymisestä.	Jatkuva	Palvelujohtajat	Strategiatyö, tilinpäätös ja osavuositarkastukset
Sisäisen tarkastuksen kohteeksi toimialalta ehdotettu						
Henkilöstön tehtäväkuvusten kattavuus ja ajantasaisuus	Toimialan 2024 operatiivisena tavoitteena oli tehtäväkuvusten päivittäminen jokaisen työntekijän osalta kaupungin uuden ohjeen mukaisesti. Auditoinnilla halutaan tarkasteltavaksi toteutuminen.			2025	Sisäinen tarkastus	Sisäisen tarkastuksen raportti